

Ariëlla Kornmehl

De familie Goldwasser

Cossee
Amsterdam

Proloog

‘Een enkeltje Hamburg, graag.’

‘Een enkeltje. U komt niet terug?’

Ik glimlach beleefd. Wie zegt of ik terug kom. Er zit niemand uitgehongerd op mij te wachten, niemand die afhankelijk van mij is. Ik ben een verloren voorwerp dat niet wordt gevonden.

Ooit ben ik gevonden. Vanavond zal ik weer bij hem zijn, rond een uur of zeven. Ik zal hem aankijken, en met hem praten. Ik kan me nauwelijks voorstellen dat hij nu vader is, dat er ooit niets anders was dan zijn en mijn lichaam, dat er kinderen door z'n huis lopen en dat hij zijn plek met anderen delen moet.

Hoe zal het zijn? Zullen we elkaar recht in de ogen durven kijken, begrijp ik zijn blik nog? Misschien wil hij me nog steeds niet zien, wil hij het liever laten bij wat het was. Wil hij weten of ik er nog wel eens aan denk? Ik wil in elk geval weten of hij er vaak aan terugdenkt. Ik kan niets vergeten.

Hij kon er geen vrede mee hebben, en daarmee maakte hij het bitter. Maar ik wil niet dat dit bitter is.

Ik hoef maar één keer over te stappen. In Hamburg pak ik een bus. Als hij zou weten dat ik kom, zou hij me misschien van het station komen halen. Of juist niet. Hij zoent me op mijn voorhoofd en ik herken de glinstering in z'n ogen. Of juist niet. Ik wil me geen voorstelling maken.

Ik kan vergeten als ik vergeten moet – zou iemand weten wat wij hebben gedeeld? Ik zou het niemand vertellen, behalve jou. Als jij er nog was geweest, was dit nooit gebeurd.

Al vijf jaar heb ik hem niet gezien. Vlak voor zijn vertrek spraken we elkaar, gewoon door de telefoon. Na lang smeken en beloven dat ik hem niet meer zou bellen, kreeg ik zijn nieuwe adres en nummer.

Die Duitse, zou ze mooi zijn? Strakke billen? Lang haar? Vanavond weet ik meer, vanavond bekijk ik zijn leven. Het kan natuurlijk flink tegenvallen. Dat de jaren te veel zijn, te veel om weer gehecht te raken aan elkaar. Het gewicht te groot, het moment te zwaar. Misschien is onze balans voorgoed verstoord, of loopt zijn vrouw ons in de weg.

Toch is het verheugen, het fantaseren en vooruitkijken zonder te zien, al de moeite waard.

Ik vraag nog even naar het perronnummer.

'Perron 4, meisje.' Meisje.

Het is tijd voor ontbijt. Of is het daar nu al te laat voor? Honger heb ik niet. Nooit eigenlijk.

De eerste wagon zit vol. In de tweede vind ik een plaats aan de linkerkant, bij het raam. Ik zet m'n weekendtas neer. Niet dat ik zo graag naar buiten kijk, maar

ik heb een hekel aan dat gangpad. Aan de ene kant zit er iemand naast je en aan de andere kant word je continu gepasseerd, stoot men aldoor tegen je aan. Het is de plek waar iedereen zich van alle kanten met je kan bemoeien, kan kijken wat je leest, of snoept. Ik zit liever bij het raam.

Tegenover me zit een jongen met jouw kleur ogen.

I

Onze eerste ontmoeting, zeg niet dat je het niet meer weet: ik durfde je niet te lang aan te kijken. Ik moet bekennen dat ik me alleen maar op jouw mond concentreerde, ik luisterde absoluut niet naar de woorden die je sprak. Ik zag je volle lippen en dacht aan hoe het zou zijn om ze te zoenen, hoe ze mij zouden zoenen en wat er daarna zou gebeuren, had je dat door? Hopelijk niet. Je liet je niet afleiden, en sprak over het onderwerp van het college alsof het er niet toe deed dat er een tot dan toe onbekend meisje tegenover je stond. Of misschien leek dat alleen maar zo omdat je zo'n stuk ouder was en zo serieus overkwam. Dat we tien jaar verschilden zou ik daar op dat moment nooit hebben gedacht.

De volgende dinsdag was je er weer, terwijl je op dat college niets meer te zoeken had. Ik had begrepen dat je aan het promoveren was en dat mijn docent, jouw collega, had gevraagd of je eens naar zijn college kwam luisteren.

II

Het was druk zoals het alleen in de eerste weken druk is – daarna haakt de helft van de studenten af. Je zat een paar rijen achter me, waardoor ik je het hele blokuur lang niet in de gaten kon houden, terwijl jouw ogen in mijn rug brandden.

In de pauze stroomde de helder verlichte zaal leeg. Ik bleef zitten. Zonder je te zien wist ik dat je naar voren liep.

Ik was nerveuzer dan tijdens onze eerste ontmoeting, draaide de dop van m'n vulpen, deed er niets mee en draaide 'm er weer op. Die handeling moet ik minstens dertig keer hebben herhaald, ik was vreselijk ongeduldig en dacht aan wat ik wilde, aan wat ik kon. Ik wilde jou en moest en zou jouw volle aandacht krijgen. Eerst maar van onderwerp van gesprek veranderen.

Of je verstand van Aristoteles' syllogismen had.

'Jazeker, ik heb veel plezier beleefd aan logica.'

'Ik zit soms vast en ook Wittgenstein 11 bezorgt me slapeloze nachten.'

'Laat me je er een avond mee helpen.'

Je mannelijke zekerheid beviel me onmiddellijk. Dat je me niet vroeg óf je me zou helpen, maar dat je aangaf dát je dat zou doen. Het was niet veel, maar het was een begin.

‘Papa, wakker worden! Pa-ap...’

Hij opende z’n ogen en zag mij huilend naast zijn bed staan. Ik wist niet eens hoe ik het moest uitleggen, hoe ik kon vertellen wat er was gebeurd, laat staan dat ik kon laten zien wat er aan de hand was.

‘Wat is er, Kleine?’ vroeg hij.

‘Ssst. Kom mee, alsjeblieft.’

Iedereen sliep. Het was twee uur ’s nachts en zoals bijna iedere nacht, was ik opgestaan om naar het toilet te gaan. Nog klein genoeg, had ik met mijn schouder het lichtknopje voor de badkamer aangetikt. Papa zou me zeggen dat het maar een droom was.

Ik nam hem mee naar de badkamer. Daar, waar ik het licht expres had laten branden, kneep hij zijn ogen tot spleetjes en krulde hij zijn lippen. Ik zag een gezicht dat ongeduld verraadde.

‘Zeg me wat er is, Kleine.’

Dat wilde ik ook, maar hoe?

Ik hield mijn rechterhand tussen mijn benen alsof ik een plasje moest opvangen.

‘Je bent weer opgestaan om te plassen. Dat is toch niet erg, ik begrijp niet waarom je moet huilen.’

Ik knikte, daarvoor was ik inderdaad opgestaan.

Ik liet mijn hoofd zakken.

Dat ik ‘godzijdank een gezond meisje’ was, hoorde ik hem zeggen. De volgende dag was ik vooral bang dat er vlekken te zien waren.

Later, toen ik Shelly over die nacht vertelde, reageerde ze verbaasd. Want zij was een paar jaar geleden direct naar mama gegaan, zoals alle meisjes naar hun moeder zouden gaan als dat de eerste keer gebeurt. Het was niet eens in me opgekomen mijn moeder te wekken.

Op donderdagavond sta ik in een portiek naar de juiste bel te zoeken. Ik draag een zwarte broek en een strak, zwart truitje. Als ik de trap oploop, raak ik onzeker en nieuwsgierig tegelijkertijd. Nadat je de deur hebt geopend, kom ik in een smalle gang terecht en zie ik vanuit mijn linkerooghoek een keuken.

Onderweg naar de woonkamer kom ik langs nog een deur. Die moet van de slaapkamer zijn. Je spreekt van een boek dat net verschenen is, en waarover ik niets weet. Een beetje stuntelig ga ik er op in, en als ik me realiseer dat ik me in het huis van een vreemde man begeef, voel ik me plotseling ongemakkelijk.

Ik ben benieuwd naar het bed, naar het formaat, naar wat jij daarin hebt gedaan. Doet. Volgzaam loop ik achter je aan.

Zelfs in mijn vaders studeerkamer staat niet zo’n hoeveelheid boeken als hier.

Met ingetrokken benen en blote voeten zit je op een rieten stoel. Ik schrik een beetje van die compacte houding, en stel me voor hoe je blootsvoets door je appartementje dwarrelt, terwijl je telefoneert of een melodietje zingt.

Ik voel me enorm ongemakkelijk, mijn spontaniteit laat me volledig in de steek en ik baal van mijn gemaakte glimlach. Ik weet niets te zeggen. Ook jij zwijgt, je beweegt zelfs niet. Je blik verraadts niets.

‘Dus... Aristoteles.’

Terwijl ik naar de geordende boekenkast tuur en mijn ogen van links naar rechts langs alle titels laat dwalen, galmt zijn naam in mijn hoofd na. Ik hoor het, maar kan er niet op reageren. Ik denk nu niet aan Aristoteles. Als ik merk dat ik nog steeds sta, onderbreek ik op een rustige toon de stilte.

‘Waar kan ik gaan zitten, Paul?’

Er is nauwelijks plaats om te zitten. Op de donkerbruine sofa liggen opengeslagen kranten die ik niet zomaar wil dichtvouwen, één rieten stoel is ingenomen, en de andere fungeert als salontafel, want die ligt vol losse papieren, een agenda en theaterfolders. Links in de hoek staat de laatste stoel, een houten, waarop het telefoontoestel is gestationeerd. Op de grond zitten doe ik principieel niet.

Je begint te bewegen, nog steeds gecontroleerd, waarbij je strakke blik mijn ogen niet loslaat. Zelfs nu je opstaat om plek vrij te maken, blijf je door me heen kijken. Je gaat verzitten op elegante wijze, Yves zou het zelfs verwijfd vinden, je stapelt de kranten zorgvuldig op en legt ze tegen de leuning.

Ik zit, maar de stilte blijft. Ik lach nog wat. Je re-

ageert niet. Ik ben hier nota bene op eigen initiatief, ik heb hier al twee dagen naar zitten uitkijken, ik heb me wel vier keer verkleed alvorens de deur uit te gaan. En nu dit.

Waarom zwijg je? Ik word bloednerveus. Zonder mezelf in de hand te hebben, steek ik van wal.

‘Sommige van zijn solly-..., syllogo-..., zijn *Nicomachische Ethiek* boeit me trouwens wel, daarover wil ik het graag met je hebben.’

Met opgetrokken wenkbrauwen kijk je me aan. ‘Verdiep je je graag in ethiek?’

Je ogen pauzeren even bij mijn borsten en rollen dan langs mijn heupen naar beneden.

‘Ja. Ik ben grootgebracht met strenge regels en ethische opvattingen,’ antwoord ik.

‘Ben jij ook weer zo iemand die van zijn vrijheden is beroofd door een te rigide opvoeding?’ Je provoceert.

Je stuurt het gesprek onmiddellijk in een persoonlijke richting, en dat wilde ik juist voorkomen. Ik zie dat je een antwoord verwacht. Geen geluid, geen beweging. Ik zal open kaart moeten spelen. Maar ik wil me hier helemaal niet in verdiepen, ik wil op m’n gemak zijn en niet denken aan hoe verschillend we zijn. Onder mijn huid kruipt een droevig beestje, een diertje dat het allemaal ziet misgaan en daarom hard wil wegrennen, maar het kan met geen mogelijkheid ontsnappen.

‘Nee hoor, geen keurslijf. Maar ik ben me ervan bewust dat ik waarneem vanuit een subjectief denkkader. De normen en waarden die ik mezelf heb opgelegd, kleuren mijn omgeving,’ hoor ik de doorgewinterde filosofiestudente zeggen, terwijl ik bij mezelf denk dat ik normaal moet doen, dat ik je gewoon moet vertellen

dat ik joods ben en dat mijn vader me mijn leven lang met joodse normen en nog joodsere waarden heeft opgevoed, en dat we iedere vrijdagavond allemaal thuis eten om samen sjabbat te vieren. Ik moet je gewoon uitleggen wat *kiegels* en *koegels* zijn, zodat je daar later niet meer naar hoeft te vragen.

Uit mijn nietszeggende en vooral afstandelijke reactie merk je mijn innerlijke onrust op. Je laat het gelukkig rusten en we veranderen van onderwerp.

Terwijl ik je goed in me opneem wisselen we denkbeelden uit en corrigeer jij mijn onderliggende contradicties. Niet alleen je volle lippen, ook je lichaam zit ik voortdurend te bekijken. Je doet alsof je dat niet in de gaten hebt. Hoe langer ik naar je kijk, des te sterker wordt mijn verlangen. Pas als je over je eerste studiejaar begint, voel ik me beter.

Het diertje komt niet terug.

Het liefst sta ik op en loop naar je toe, raak ik met mijn vingers je lippen aan en breng ze tot zwijgen. Maar ik herstel me: het is al tegen twaalven, ik moet naar huis.

Móet?

Ja. Moet.

Ik zal smelten als je me aanraakt, zweven, mezelf kwijtraken. In een toestand waarin mijn verstand me heeft laten barsten, zal ik met je willen vrijen.

Maar nu heb ik het nog niet van mijn verliefdheid verloren, en besef ik dat ik weg moet.

Onderweg probeer ik weer tot mezelf te komen, de afgelopen uren flitsen door mijn hoofd. De tegenwind blaast mijn haar uit mijn gezicht. Ik passeer zijstraat na

zijstraat. Mijn fiets rammelt, het spatbord zit los. Het gekletter klinkt tegen de huizen op.

Ik zie je weer kijken, praten, opstaan, bewegen, ik hoor je stem, luister naar je verhalen en begrijp weer niet alles wat je zegt.

Je gezicht, je handen.

Het is maar goed dat ik op het juiste moment ben vertrokken. Ik wil bij je zijn, mezelf tegen je aandrukken en naar je glimlachen terwijl je me aanraakt.

Je bent niet meer weg te denken.

Alles jij.